

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Jana Kratochvíla a soudce Martina Bobáka a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: **Ing. T. W.**
bytem X
zastoupený advokátkou Mgr. Dagmar Soukupovou
sídlem Perlová 7, Plzeň

proti
žalovanému: **Náčelník vojenské policie**
sídlem Rooseveltova 23, Praha 6

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2024, č. j. MO475940/2024-5104, sp. zn. SpMO 44876/2024-5104,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí velitele Velitelství ochranné služby Vojenské policie ze dne 26. 2. 2024, č. j. MO 168454/2024-7830 (prvostupňové rozhodnutí). Prvostupňovým rozhodnutím velitel Velitelství ochranné služby Vojenské policie (služební orgán) shledal nedůvodnou žádost žalobce dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o služebním poměru), o proplacení služby vykonané nad základní týdenní dobu služby za roky 2020, 2021 a 2022.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

2. Ze správního spisu zjistil soud následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žádostí ze dne 20. 12. 2023 žalobce, jakožto voják z povolání (příslušník ochranné služby vojenské policie), požádal o proplacení služby přesčas za blíže specifikovaná období let 2020 – 2022, přičemž tento nárok je složen ze služeb nad rámec zákonem stanoveného fondu a z povinné tělesné přípravy v rozsahu 4 hodin týdně. Žalobce specifikoval tyto nároky celkem ve výši 155 592 Kč. Prvostupňovým rozhodnutím služební orgán žádost zamítl. Stěžejním důvodem zamítnutí byla skutečnost, že zákon o služebním poměru se na danou věc nemůže uplatnit a dle zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání, nemá žalobce na takové finanční plnění nárok.
4. Vůči prvostupňovému rozhodnutí se žalobce odvolal. Žalovaný nyní napadeným rozhodnutím odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Rozhodnutí služebního orgánu považoval za správné a do značné míry na něj odkázal. Zdůraznil, že i dle judikatury správních soudů je právní úprava vojáků z povolání úpravou specifickou, která neumožňuje za vykonanou službu přesčas (nad rámec stanoveného fondu 150 hodin) jinou kompenzaci, než náhradní volno. Z toho důvodu nebylo nutno se zabývat zjišťováním, zda byla služba přesčas nařízena po právu, či co bylo jejím obsahem. Prvostupňové rozhodnutí je dle žalovaného přezkoumatelné a správné.

II. Vyjádření účastníků

5. Žalobcem jediný namítaný žalobní bod se týká nesprávného právního posouzení jeho žádosti o přiznání finanční kompenzace, kterého se dopustily služební orgány obou stupňů. Měly totiž věcně zkoumat, zda byly v žádosti specifikované služby přesčas nařízeny po právu, nikoli na základě nedostatečného personálního stavu. Žalobce nesouhlasí, že měl o náhradní volno za uvedené přesčasy žádat služební orgán, neboť to nebylo jeho povinností. Naopak povinností služebního orgánu bylo náhradní volno neprodleně poskytnout. Pakliže toto poskytnuto nebylo, žalobce má nárok na finanční kompenzaci. Ohledně tělesné přípravy žalobce uvádí, že je pro vojáky z povolání povinná v rozsahu 4 hodin týdně. Nelze ji však stihnout v rámci pravidelné služby, proto je jí třeba považovat za nařízenou službu přesčas. Žalobce má za to, že rozhodnutími služebních orgánů byl zkrácen na právu na spravedlivou odměnu za práci garantovanou čl. 28 Listiny základních práv a svobod (LZPS), a proto navrhuje zrušení rozhodnutí obou stupňů.
6. Žalovaný ve vyjádření navrhuje žalobu zamítnout, s odkazem na napadené rozhodnutí. Žalovaný zdůrazňuje, že v případě kompenzací služeb přesčas existuje jasně daný zákonný mechanismus, který se uplatní i v případě, že je služba přesčas nařízena v rozporu se zákonem. Tento mechanismus však žalobce nevyužil. Služební orgány proto nemohly jeho žádosti vyhovět.

III. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

7. Soud o věci rozhodl bez nařízení ústního jednání postupem podle § 51 odst. 1 soudního řádu správního, neboť účastníci takový postup soudu akceptovali.
8. Soud dle § 75 soudního řádu správního přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

9. Podle § 29 odst. 1 zákona o vojácích z povolání vyžaduje-li to důležitý zájem služby, je voják povinen konat službu nad základní týdenní dobu služby. Služba nad základní týdenní dobu služby se může konat jen na rozkaz nadřízeného nebo s jeho souhlasem.
10. Podle § 29 odst. 3 zákona o vojácích z povolání služba konaná nad základní týdenní dobu služby nesmí po dobu nejvíce 26 po sobě jdoucích týdnů v průměru činit více než 8 hodin týdně. Za službu konanou nad základní týdenní dobu služby nad 150 hodin v kalendářním roce a za službu konanou ve svátek náleží vojákovi náhradní volno.
11. Podle § 24 odst. 4 zákona o vojácích z povolání je náhradní volno služební orgán povinen poskytnout neprodleně, nejpozději do 6 měsíců po vykonání služby konané nad základní týdenní dobu služby, nebrání-li tomu důležitý zájem služby. Pokud nebylo náhradní volno ve stanovené době poskytnuto, má voják v následujících 3 měsících nárok čerpat náhradní volno podle svého uvážení. Oznámení s určeným dnem nástupu náhradního volna je voják povinen podat minimálně 7 dní předem, nedohodne-li se se služebním orgánem na jiném dnu určení dne nástupu.
12. Soud v první řadě považuje za vhodné se vyjádřit k užitému právnímu předpisu. Zákon o vojácích z povolání je účinný od 1. 12. 1999, byl přijat v reakci na nevyhovující úpravu pracovního poměru vojáků z povolání a rovněž s ohledem na závazky vyplývající z (tehdy budoucího) členství České republiky v Severoatlantické alianci. Zákonodárce od počátku zamýšlel tuto právní úpravu pojmout jakožto systémovou, ucelenou a speciálně upravující nynější služební poměr vojáků z povolání. Zákon je explicitně koncipován jakožto omezující ve vztahu k právům stanoveným LZPS. Omezení vyplývá z charakteru vojenské profese a vztahuje se mj. i k době služby. Příslušná omezení základních práv jsou kompenzována především ekonomicky (důvodová zpráva k zákonu č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání).
13. Z výše uvedeného vyplývají základní právní východiska dopadající na daný případ. Soud především konstatuje, že zákon o vojácích z povolání je zákonem speciálním vůči zákonu o služebním poměru. Nároky tvrzené žalobcem – vojákem z povolání, tudíž nelze odvozovat od zákona o služebním poměru, nýbrž ze speciálního zákona o vojácích z povolání. Soud připomíná, že zákon o vojácích z povolání přímo počítá s omezením základních práv vyplývajících z hlavy čtvrté LZPS, včetně žalobcem namítaného čl. 28. Tím soud nemá na mysli to, že by žalobci bylo upíráno právo na spravedlivou odměnu za práci, nicméně práva žalobce je nutné vykládat s ohledem na specifika vojenské služby. V neposlední řadě je nutné uvést, že tato specifika jsou kompenzována v rámci platových a dalších podmínek (typicky výsluh, ale i právě institut nárokového náhradního volna), které příslušná omezení základních práv vojáků z povolání kompenzují.
14. Na základě shora uvedeného soud posuzoval tuto žalobu. Žalobce obsahově vymezil svůj nárok jakožto žádost o proplacení tvrzených nedůvodných (nahrazujících personální nedostatečnost) a nad rámec zákonem stanoveného fondu nařízených (fyzická příprava) služeb přesčas, a to dle zákona o služebním poměru. Žalovaný správně zkonstatoval, že žalobcem uvedený zákon na danou věc nedopadá, a že nároky žalobce je nutné řešit dle zákona o vojácích z povolání. Zákon o vojácích z povolání v § 29 odst. 3 počítá s nařízenými přesčasy do 150 hodin za 26 po sobě jdoucích týdnů. Přesčasové hodiny v tomto rozsahu jsou již zohledněny ekonomickými podmínkami služebního poměru vojáků z povolání. V případě služeb přesčas nad rámec tohoto fondu uvedené ustanovení

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

v odst. 3 ukládá pouze vznik práva na náhradní volno. Žalovaný se tedy již od počátku domáhá nároku, jenž z právního řádu nevyplývá.

15. Je pravdou, že náhradní volno je obecně služební orgán povinen poskytnout neprodleně (§ 29 odst. 4 věta první zákona o vojácích z povolání), nicméně pokud se tak nestane, sankcionuje zákon tento nežádoucí stav přímým oprávněním vojáka čerpat náhradní volno dle svého uvážení, s pouhou oznamovací povinností o datu čerpání takového volna. Ze shora uvedeného je patrné, že zákon pamatuje na nařízené přesčasy vojáků z povolání nad rámec stanoveného fondu, ale jako jedinou možnou kompenzací stanoví náhradní volno. Uplatnění tohoto volna, pakliže není služebním orgánem poskytnuto, podléhá zákonem předvídané proceduře. Tento proces však žalobce nedodržel, resp. jeho dodržení ani netvrdí. Právní úvahy žalovaného (potažmo již služebního orgánu) jsou z toho důvodu správné. Žaloba je nedůvodná, neboť se žalobce domáhá plnění, jež mu ze zákona nenáleží.
16. Ze stejného důvodu žalovaný (potažmo služební orgán) nebyl povinen věcně zkoumat povahu přesčasů nařízených žalobci. Ani v případě, že by byly tyto přesčasy skutečně shledány jakožto neoprávněné, či nad rámec zákonného fondu 150 hodin, nárok žalobce na požadovanou finanční kompenzaci by totiž stejně nemohl vzniknout. Soud podotýká, že to byl právě žalobce, který vymezil předmět správního řízení právě žádostí pouze o finanční kompenzaci a tím nedal služebnímu orgánu jinou možnost než žádost zamítnout.
17. Námitce žalobce, že žalovaný mu byl povinen poskytnout neprodleně náhradní volno a žalobce naopak neměl povinnost se tohoto domáhat, soud nepřisvědčil. Je pravdou, že služební orgán je povinen neprodleně poskytnout náhradní volno ve smyslu § 29 odst. 3 zákona o vojácích z povolání. Nicméně zákon přímo počítá s variantou, že se tak nestane, např. z důležitého zájmu služby. Proto upravuje proces uplatnění přímého práva na náhradní volno dle § 29 odst. 4 stejného ustanovení. Svých práv ohledně tvrzených neoprávněných přesčasů se tedy měl žalobce domáhat prostřednictvím procesu dle tohoto ustanovení.
18. K právu na finanční kompenzaci přesčasů u vojáků z povolání soud dále konstatuje, že se nejedná o problematiku dosud neřešenou, jak též konstatoval žalovaný. Jedná se např. o rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2022, č. j. 62 Ad 9/2020 - 69, či o navazující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2023, č. j. 3 As 143/2022 - 30, které byly vydány ve skutkově i právně obdobné věci. Soud nemá důvod se od uvedené judikatury v nynějším případě jakkoli odchýlit. Výše uvedená judikatura dospívá k závěru, že zákonodárce se rozhodl vědomě kompenzovat službu přesčas vojáků z povolání pouze náhradním volnem, přičemž to platí i pro situace, pokud by byla nařízena služba přesčas v rozporu se zákonem.
19. Soud míní, že k uplatnění finanční kompenzace za nařízenou službu přesčas by mohlo dojít až v případě, pokud by žalobce o čerpání náhradního volna zájem projevil, nicméně služební orgán by jej neposkytl ani neumožnil žalobci čerpat náhradní volno dle vlastního uvážení. Až v takovém případě by bylo možné uvažovat o využití analogie (např. § 125 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů). Takto tomu ale v nyní projednávané věci nebylo, neboť žalobce se ani nepokusil využít svůj primární zákonný nárok na náhradní volno, a tudíž nevznikla mezera, kterou by bylo potřeba zaplnit analogií (viz citovaný rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2022, č. j. 62 Ad 9/2020 - 69).
20. S ohledem na vše výše uvedené soud konstatuje, že ani námitka porušením čl. 28 LZPS nemůže obstát, neboť toto právo je pro žalobce omezeno zákonem stanoveným způsobem.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Zákon stanoví kompenzaci za omezení tohoto práva (náhradní volno), které se však žalobce zákonem předvídaným způsobem nedomáhal. K porušení uvedeného základního práva tedy nemohlo dojít.

IV. Závěr

21. Žalobce se svými námitkami neuspěl. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž by byl soud povinen přihlížet z úřední povinnosti, soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.
22. O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 soudního řádu správního. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu v Brně.

Praha 27. září 2024

Jan Kratochvíl v. r.
předseda senátu